

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Psychologia kliniczna Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (K) Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu Poziom studiów studia jednolite magisterskie Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 13PPKS.54K.04303.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Koordynator zajęć	Józef Nawrocki		
Prowadzący zajęcia	Józef Nawrocki		
Okres Semestr 3	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 15, Zaliczenie z oceną - Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Poznanie przez studentów najważniejszych rodzajów "normalności" oraz głównych właściwości, które należy wziąć pod uwagę, czy dane zachowanie bądź osoba są "nienormalne".
C2	Zapoznanie studentów z teoretycznymi modelami i poglądami ułatwiającymi zrozumienie genezy i rozwijania się nieprzystosowawczych (zaburzonych) zachowań.
C3	Zapoznanie studentów z zasadami rozpoznawania zaburzeń zachowania w wieku rozwojowym.
C4	Zaznajomienie studentów z ogólną charakterystyką wybranych zaburzeń rozwoju psychicznego dziecka i zaburzeń zaczynających się w okresie dzieciństwa i adolescencji.
C5	Przekazanie studentom wiedzy z zakresu wybranych zagadnień psychopatologii szczegółowej wieku rozwojowego.
C6	Zapoznanie studentów z problematyką dotyczącą możliwości zapobiegania zaburzeniom, możliwości ich usuwania i minimalizowania a także tego jak z nimi najefektywniej żyć.
C7	Wyrobienie u studentów umiejętności pisania opracowań z zakresu psychologii klinicznej/psychopatologii i korzystania ze źródeł literaturowych.
C8	Rozwinięcie umiejętności komunikacji i pracy w grupie.
C9	Ukształtowanie u studentów przekonania o szczególnej przydatności wiedzy z zakresu psychologii klinicznej/psychopatologii w kształceniu i pracy nauczyciela.

Wymagania wstępne

Potwierdzona wiedza z zakresu psychologii ogólnej oraz psychologii rozwojowo-wychowawczej.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna teoretyczne modele i poglądy ułatwiające zrozumienie genezy i rozwijania się nieprzystosowawczych (zaburzonych) zachowań.	A3.W2, PPK_K5_W04	Test, Prezentacja multimedialna
W2	zna podstawowe znaczenia normy (normalności).	A3.W2, PPK_K5_W04	Test, Prezentacja multimedialna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	wymienia, opisuje, wyjaśnia i rozpoznaje zachowania (objawy i cechy istotne) charakterystyczne dla określonych zaburzeń.	A3.U2, A3.U4, PPK_K5_U01, PPK_K5_U07	Test
U2	wymienia, określa, definiuje podstawowe znaczenia normy (normalności).	A3.U2, A3.U3, A3.U4, PPK_K5_U03, PPK_K5_U07	Test
U3	wypowiada się w sposób precyzyjny i spójny zarówno w mowie, jak i na piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień psychologii klinicznej; potrafi dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych i efektywnej komunikacji.	A3.U3, PPK_K5_U02, PPK_K5_U06, PPK_K5_U07	Test, Prezentacja multimedialna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U4	prezentuje własne pomysły, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów, jak również wybiera i stosuje właściwy dla danej działalności pedagogicznej sposób postępowania.	A3.U3, PPK_K5_U01, PPK_K5_U02, PPK_K5_U03, PPK_K5_U06, PPK_K5_U07, PPK_K5_U08	Prezentacja multimedialna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	samodzielnie zdobywa wiedzę, korzystając z wskazanej literatury, oraz wykorzystuje i integruje wiedzę z zakresu psychologii klinicznej w celu analizy i rozwiązywania złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, pomocowych i terapeutycznych.	A3.K1, A3.K3, PPK_K5_K01, PPK_K5_K03, PPK_K5_K04	Test
K2	aktywnie uczestniczy (współpracuje) w grupie i przejawia zdolność do porozumiewania się z osobami będącymi i nie będącymi specjalistami w danej dziedzinie.	PPK_K5_K02, PPK_K5_K03, PPK_K5_K05	Test
K3	odznacza się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do prac oraz odpowiedzialnością wobec ludzi, dla dobra których działa; powierzone mu zadania wykonuje z odpowiednią dbałością.	A3.K1, PPK_K5_K01, PPK_K5_K03, PPK_K5_K05, PPK_K5_K06	Test, Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Problem normy i zdrowia. Pojęcie zaburzeń rozwoju psychiki i czynniki zaburzeń rozwoju (kierunki rozwoju i formy ich patologizacji).	W1, W2	Wykład
2.	Teoretyczne modele i poglądy ułatwiające zrozumienie genezy i rozwijania się nieprzystosowawczych (zaburzonych) zachowań - podstawy psychologiczne współczesnej psychologii klinicznej/psychopatologii (najważniejsze teorie na zaburzenia struktury osobowości jako źródła zaburzeń psychicznych).	W1, W2, U4, K3	Wykład
3.	Ogólne zasady rozpoznawania zaburzeń zachowania w wieku rozwojowym: - Diagnoza psychologiczna w zaburzeniach zachowania u dzieci i młodzieży - Kryteria diagnostyczne stosowane w psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	W1, W2	Wykład
4.	Ogólna charakterystyka wybranych zaburzeń rozwoju psychicznego dziecka i zaburzeń zaczynających się w okresie dzieciństwa i adolescencji.	W1, W2, U4	Wykład
5.	Upośledzenie umysłowe - niepełnosprawność umysłowa. Zaburzenia rozwoju psychicznego: Specyficzne zaburzenia rozwoju. Całościowe zaburzenia rozwojowe.	W1, W2	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
6.	Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym. Zaburzenia hiperkinetyczne (zespoły nadpobudliwości ruchowej). Zaburzenia zachowania. Mieszane zaburzenia zachowania i emocji. Zaburzenia emocjonalne rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie. Zaburzenia funkcjonowania społecznego rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie lub w wieku młodzieńczym. Tiki. Inne zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się w zwykłe w dzieciństwie (moczenie mimowolne, zanieczyszczanie się kałem, zaburzenia odżywiania, stereotypie ruchowe, jękanie, mowa beładna).	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
7.	Uzależnienia (w tym od środków psychoaktywnych, komputera). Politoxykomania jako próba rozwiązywania konfliktów i kryzysów wieku rozwojowego.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
8.	Zaburzenia w procesie kształtowania osobowości w dzieciństwie i młodości.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
9.	Psychologiczne aspekty trudności w wychowaniu dzieci z zaburzeniami rozwoju i zachowania.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja
Ćwiczenia	Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Pokaz i obserwacja

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Test - kolokwium pisemne
Ćwiczenia	Aktywne uczestniczenie w zajęciach; Test - kolokwium pisemne

Literatura

Obowiązkowa

1. Bogdanowicz M. (1985). Psychologia kliniczna dziecka w wieku przedszkolnym. Warszawa WSiP.
2. Carson R.C., Butcher J.N., Mineka S. (2003). Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji. W: R.C. Carson, J.N. Butcher, S. Mineka. Psychologia zaburzeń. (vol. 2. s.795-853). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
3. Grzegorzewska I., Cierpiałkowska L., Borkowska A.R. (2020). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
4. Kendall Ph. C. (2004). Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
5. Kościelska M. (2000). Psychologia kliniczna dziecka W: J. Strelau (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki. (t. 3. s.623-648). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
6. Kaleta K., Mróz J. (red.) (2010). Psychologiczne aspekty trudności w wychowaniu dzieci z zaburzeniami rozwoju i zachowania. Kielce: Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP.
7. Obuchowska I. (2006). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Wybrane zagadnienia. W: H. Sęk (red.). Psychologia kliniczna. (t.2. s.25-46). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
8. Pecyna M.B. (1998). Psychologia kliniczna w praktyce pedagogicznej. Warszawa. Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
9. Porębska M. (1982). Zaburzenia w procesie kształtowania się osobowości – ich przejawy i uwarunkowania. W: M. Porębska. Osobowość i jej kształtowanie się w dzieciństwie i młodości. (s.217-240). Warszawa: WSiP.

Dodatkowa

1. Seligman M.E.P., Walker E.F., Rosenhan D.L. (2003). Zaburzenia wczesnodziecięce W: M.E.P. Seligmann, E.F. Walker, D.L. Rosenhan. Psychopatologia. (s.324-397). Poznań: Zysk i S-ka.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Ćwiczenia	15
Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	10
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PPK_K5_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do utożsamiania się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogicznej, odznaczania się rozwagą, dojrzałością i przedsiębiorczością w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań pedagogicznych z przestrzeganiem zasad etyki zawodowej.
PPK_K5_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, w tym z osobami niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania pedagogiczne na rzecz wspierania rozwoju małego dziecka.
PPK_K5_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odznaczania się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, odznaczania się odpowiedzialnością wobec ludzi, dla których dobra stara się działać, a także wyrażania i modelowania takiej postawy w środowisku specjalistów i środowisku pracy.
PPK_K5_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego, podejmowania działań mających na celu ustawiczne uczenie się.
PPK_K5_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania wyzwań zawodowych i osobistych, wykazywania aktywności, odznaczania się wytrwałością w podejmowaniu indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki oraz do angażowania się we współpracę.
PPK_K5_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i życia, podejmowania inicjatyw, krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy, przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią.
PPK_K5_U01	Absolwent/ka potrafi samodzielnie wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy i rozwiązywania złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych; ukierunkowywać innych na te zadania w procesie edukacji małego dziecka.
PPK_K5_U02	Absolwent/ka potrafi wybrać i zastosować właściwy dla danej działalności pedagogicznej sposób postępowania, dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych i efektywnej komunikacji.
PPK_K5_U03	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę w celu podejmowania działań służących: identyfikacji podmiotowych potrzeb, rozbudzaniu zainteresowań dzieci i uczniów, rozwijaniu ich kompetencji, w tym kreatywności, umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, jak również za pomocą poznanych strategii i technik wspierać samodzielność i stymulować ich osobisty rozwój.
PPK_K5_U06	Absolwent/ka potrafi rozróżnić orientacje w metodologii badań pedagogicznych, formułować problemy badawcze, dobierać adekwatne metody, techniki i konstruować narzędzia badawcze; opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań, w obrębie wybranej subdyscypliny pedagogiki.
PPK_K5_U07	Absolwent/ka potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk wspierających i uczestniczących w edukacji małego dziecka.
PPK_K5_U08	Absolwent/ka potrafi kierować pracą zespołu - wyznaczać zadania, motywować, organizować i nadzorować działania osób wchodzących w skład zespołu oraz z nim współpracujących; wykorzystać swoje umiejętności organizacyjne dla projektowania i podejmowania profesjonalnych działań, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego.
PPK_K5_W04	Absolwent/ka zna i rozumie biologiczne, psychologiczne, społeczne, filozoficzne podstawy edukacji; istotę funkcjonalności i dysfunkcjonalności, harmonie i dysharmonie, normy i patologie tych procesów w odniesieniu do edukacji małego dziecka.
A3.K1	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do autorefleksji nad dyspozycjami, zasobami i rozwojem zawodowym;
A3.K3	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej i umiejętności zawodowych.
A3.U2	Absolwent/ka potrafi obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania;
A3.U3	Absolwent/ka potrafi skutecznie i świadomie komunikować się z użyciem właściwej terminologii;

Kod	Treść
A3.U4	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać bariery i trudności udziału dzieci lub uczniów w różnych formach aktywności;
A3.W2	Absolwent/ka zna i rozumie rozwój człowieka w cyklu życia, w tym proces rozwoju dziecka w kolejnych okresach dzieciństwa: rozwój fizyczny, motoryczny i psychospołeczny, rozwój procesów poznawczych, społeczno-emocjonalny i moralny, a także rozwój i kształtowanie osobowości; szczególne uzdolnienia; normy rozwojowe (różnorodność ujęć), zjawisko dysharmonii (asynchronii) rozwojowej, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych oraz teorie integralnego rozwoju dziecka lub ucznia;